

Obsah

1	Dětská stomatologie – definice a cíle oboru – S. Fialová	9
1.1	Definice oboru	9
1.2	Cíle a koncepce dětské stomatologie	10
2	Vývoj a růst orofaciální oblasti dítěte – K. Nováková.....	11
2.1	Definice dítěte podle Charty	11
2.1.1	Vývoj osobnosti	12
2.1.2	Emocionální vývoj	12
2.1.2.1	Emocionální vývoj do 3 let	12
2.1.2.2	Emocionální vývoj od 3 do 6 let věku	12
2.1.2.3	Emocionální vývoj od 6–12 let	13
2.1.2.4	Emocionální vývoj od 13–18 let (adolescent)	13
2.1.3	Mentální vývoj	13
2.1.3.1	Mentální vývoj do věku 3 let	13
2.1.3.2	Mentální vývoj ve věku od 3 do 6 let	14
2.1.3.3	Mentální vývoj ve věku od 6 do 12 let	14
2.1.3.4	Mentální vývoj v období adolescence	14
2.1.4	Sociální vývoj	14
2.1.5	Somatický vývoj	14
2.1.6	Vývoj orofaciální oblasti dítěte	15
2.1.7	Faktory způsobující poruchy v prenatálním vývoji	16
2.1.8	Faktory způsobující poruchy v postnatálním vývoji	16
2.2	Vývoj zubů	16
2.2.1	Vývojové části zubního zárodku	17
2.2.1.1	Sklovinný orgán	17
2.2.1.2	Zubní papila	18
2.2.1.3	Zubní folikul	18
2.2.2	Tvorba kořene	18
2.2.3	Histogeneze tvrdých zubních tkání	19
2.3	Erupce	19
2.3.1	Stadia erupce zubů	19
2.3.2	Poruchy erupce zubů	20
2.3.3	Mechanismus erupce zubů	21
2.4	Vývoj zubů I. a II. dentice	22
2.4.1	Dočasný chrup	22
2.4.1.1	Vývojová údobí dočasných zubů	23
2.4.1.2	Exfoliace dočasných zubů	23
2.4.2	Stálý chrup	24
2.4.2.1	Zuby s nedokončeným vývojem	25
2.5	Rozdíly mezi zuby I. a II. dentice	26
2.6	Postavení zubů v čelisti	27
2.7	Zubní oblouky	28
2.8	Mezičelistní vztahy	29

3	Psychologické aspekty stomatologického ošetřování – K. Nováková	29
3.1	Dítě ve stomatologické ordinaci	31
3.2	Faktory ovlivňující chování dětí při ošetřování	31
3.2.1	Subjektivní faktory	31
3.2.2	Vnější vlivy	32
3.3	Příprava dítěte na ošetření	33
3.4	Dávkování léků u dětí	35
3.5	Příprava dětí na stomatologické vyšetření a ošetření	35
3.5.1	Psychoterapie	36
3.5.2.	Medikamentózní příprava pacienta na ošetření	37
3.5.3	Sedace při vědomí	38
3.6	Bolest a metody jejího potlačení	39
3.6.1	Analgetika	39
3.6.2	Anestézie	40
3.6.2.1	Místní anestetika	40
3.6.2.2	Celková anestezie	42
4	Prevence a profylaxe – S. Fialová	43
4.1	Význam prevence v dětské stomatologii	43
4.2	Epidemiologie zubního kazu u dětí	44
4.3	Vztah mezi prevencí a terapií zubního kazu	46
5	Vyšetření a plán ošetření – S. Fialová	46
2.1	Anamnéza	47
2.2	Klinické vyšetření	48
2.2.1	Extraorální vyšetření	48
2.2.2	Intraorální vyšetření	48
2.3	Rentgenové vyšetření	50
2.3.1	Indikace rtg vyšetření u dětí	51
2.3.2	Technika snímkování	51
2.4	Plán ošetření	52
6	Zubní kaz – K. Nováková	53
6.1	Dočasný chrup	54
6.1.1	Epidemiologie zubního kazu u dočasných zubů	54
6.1.2	Vnímavost k zubnímu kazu u zubů I. dentice	55
6.1.3	Rizika výskytu zubního kazu u dočasných zubů	55
6.1.4	Klinický obraz a diagnostika zubního kazu I. dentice	56
6.1.5	Klinický obraz a diagnostika zubního kazu u I. dentice	57
6.1.6	Zásady terapie kazu u dočasných zubů	59
6.1.7	Terapie jednotlivých typů kazů u dočasné dentice	61
6.1.7.1	Ošetření iniciální kariesní léze	61
6.1.7.2	Terapie kariesní léze s kavitací u dočasných zubů	61
6.1.7.2.1	Ošetření kazů na okluzní ploše dočasných molárů	62
6.1.7.2.2	Ošetření kazů na aproximálních plochách dočasných molárů	63
6.1.7.2.3	Ošetření frontálních zubů	65
6.1.7.2.4	Terapie kariézní léze s kavitací na bukální a linkvální ploše zubu	66

6.1.7.2.5	Ošetření kazů blízkyých dření u dočasných zubů	66
6.1.7.3	Netradiční způsoby ošetření zubů I. dentice	66
6.1.7.3.1	Modifikované preparace	66
6.1.7.3.2	Kovová korunka	67
6.1.7.3.3	Extrakce	67
6.1.7.3.4	Pečetění fisur u dočasných zubů	67
6.1.7.3.5	Preventivní výplň u dočasných molárů	68
6.1.7.3.6	Atraumatické ošetření kazu	68
6.1.7.3.7	Prozatímní výplň u dočasných zubů	68
6.2	Stálá dentice	68
6.2.1	Rizika výskytu kazu u stálých zubů	68
6.2.2	Specifika fisurálního kazu u stálých zubů	69
6.2.3	Kazy na hladkých plochách zubu	69
6.2.4	Specifika kazů u stálých zubů s nedokončeným vývojem	69
6.2.5	Klinický obraz a diagnostika zubního kazu u stálých zubů s nedokončeným vývojem	70
6.2.6	Terapie zubů s nedokončeným vývojem	71
6.2.7	Alternativní postupy při ošetření kazů na okluzních plochách stálých molárů	71
6.2.7.1	Observace a dispenzarizace	71
6.2.7.2	Ošetření lakem	71
6.2.7.3	Pečetění fisur	72
6.2.7.4	Preventivní výplň	73
6.2.7.5	Tradiční terapie kariesní léze	74
6.2.7.6	Stálé zuby s dokončeným vývojem	75
6.3	Výplňové materiály v pedostomatologii	75
6.3.1	Amalgám	76
6.3.2	Skloionomerní cementy	76
6.3.3	Kompomery	78
6.3.4	Kompozitní materiál	78
6.3.5	Výplňové materiály u zubů I. dentice	79
6.3.6	Výplňové materiály u zubů s nedokončeným vývojem	79
6.3.7	Hodnocení výplňových materiálů	79
7	Endodontické ošetření u dětí – S. Fialová	80
7.1	Cíle endodontického ošetření v dětském věku	80
7.2	Endodontické ošetření v dočasném chrupu	80
7.2.1	Diagnostická kritéria pro hodnocení stavu zubní dřeně periodontia	81
7.2.2	Volba metody ošetření	82
7.2.2.1	Překrytí dřeně	82
7.2.2.2	Odstranění části zubní dřeně – pulpotomie	83
7.2.2.3	Úplné odstranění dřeně – pulpektomie – exstirpace	86
7.2.2.4	Přehled používaných terapeutických prostředků	87
7.3	Endodontické ošetření stálých zubů s nedokončeným vývojem	87
7.3.1	Diagnostická kritéria stavu zubní dřeně	88
7.3.2	Volba metody ošetření	89
7.3.2.1	Překrytí dřeně	89

7.3.2.2	Odstranění části zubní dřene	89
7.3.2.3	Metody ošetření kořenového kanálku	90
8	Úrazy zubů – K. Nováková.....	94
8.1	Charakteristika úrazů	94
8.1.1	Lokalizace úrazu zubů	94
8.1.2	Příčiny úrazů	94
8.1.3	Predisponující faktory	95
8.1.4	Mechanismus úrazů	95
8.1.5	Typy úrazů	95
8.2	Klasifikace úrazů	98
8.3	Charakteristika úrazů zubů	98
8.4	Vyšetření a diagnostika úrazu	99
8.5	Zásady terapie stálých zubů	100
8.6	Dlahy	102
8.7	Specifika jednotlivých typů úrazů stálých zubů (SZ).....	102
8.7.1	Infrakce skloviny SZ	102
8.7.2	Fraktura skloviny SZ	103
8.7.3	Nekomplikovaná fraktura korunky SZ	104
8.7.4	Komplikovaná fraktura korunky SZ	105
8.7.5	Fraktura korunka – kořen SZ	107
8.8	Charakteristika poranění periodontálních tkání.....	109
8.8.1	Kontuze SZ	109
8.8.2	Subluxace lehká SZ	110
8.8.3	Extruze SZ.....	110
8.8.4	Těžká subluxace SZ	111
8.8.5	Intruze SZ.....	112
8.8.6	Luxace SZ.....	114
8.9	Charakteristika úrazů u dočasných zubů	114
8.9.1	Poranění tvrdých zubních tkání a pulpy	114
8.9.2	Poranění periodontálních tkání	115
8.10	Komplikace po úraze dočasných zubů	116
8.11	Postižení zárodků stálých zubů	116
9	Zásady protetického ošetření dětí – S. Fialová.....	116
9.1	Obecné principy	117
9.2	Protetická rekonstrukce korunek zubů	117
9.2.1	Dočasné zuby	118
9.2.2	Stálé zuby	118
9.2.2.1	Vitální zuby s neukončeným vývojem kořene	119
9.2.2.2	Vitální zuby po ukončení vývoje kořene	120
9.2.2.3	Zuby po ošetření dřevné dutiny	120
9.3	Náhrady chybějících zubů	120
9.3.1	Náhrady v dočasném chrupu	122
9.3.2	Náhrady ve smíšeném chrupu	122

9.3.3	Náhrady zubů ve stálém chrupu	122
9.4	Závěry	124
10	Parodontopatie a onemocnění ústní sliznice u dětí – S. Fialová	125
10.1	Zdravý parodont v dětském věku	125
10.2	Gingivitidy	126
10.2.1	Epidemiologie a etiologie	126
10.2.2	Klinika a terapie gingivitid	127
10.2.2.1	Hyperplastické gingivitidy	128
10.2.2.2	Gingivální recesy	128
10.2.2.3	Ulcerózní gingivitida (ANUG, akutní nekrotizující ulcerózní gingivitida)	128
10.3	Parodontitidy	129
10.3.1	Epidemiologie a etiologie	129
10.3.1.1	Onemocnění parodontu v souvislosti se systémovým onemocněním	130
10.3.1.2	Parodontitis juvenilis	131
10.3.2	Klinika a terapie parodontitid	132
10.3.3.1	Mukogingivální chirurgie v dětském věku	133
10.4	Onemocnění ústní sliznice v dětském věku	134
10.4.1	Infekční onemocnění v ústní dutině	134
10.4.2	Akutní a chronické slizniční ústní léze v dětském věku	136
11	Handicapovaní pacienti – K. Nováková	137
11.1	Handicapované děti v rodině a ve společnosti	137
11.2	Helsinská deklarace	137
11.3	Charakteristika handicapu	138
11.4	Epidemiologie	138
11.5	Rizikové faktory v orofaciální oblasti	139
11.6	Poruchy v orofaciální oblasti	140
11.6.1	Primární poruchy	140
11.6.2	Sekundární poruchy	140
11.6.3	Dispozice ke stomatologickým afekcím u celkových onemocnění	141
11.7	Možnosti ovlivnění chování dětí při ošetřování	143
11.8	Stomatologická péče	143
11.9	Vyšetření pacienta	144
11.9.1	Preventivní program podle rizika výskytu kazů	145
11.9.2	Dietetika	145
11.9.3	Profesní a domácí orální péče	145
11.9.4	Fluoridy	145
11.10	Terapie	146
11.10.1	Psychoneurologické postižení	146
11.10.2	Senzorické postižení	147
11.10.3	Chronické systémové choroby	147
11.11	Lékař a zdravotnický personál	148
11.12	Multiprofesionální spolupráce	148
11.13	Zkvalitnění dosavadní péče	148

